

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 952 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 463 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 248 podniků obchodu a 680 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v listopadu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti říjnu značně zvýšilo. 40,7 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 54,5 % jako uspokojivou a 4,8 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 52,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 5,5 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, textilií a výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 42,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se zvýšilo také. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 79 % tržeb, respondenti s 9,4 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 11,6 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 76,4 % tržeb, jako nízká u respondentů s 13,1 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 10,5 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 88 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 77,5 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 12,7 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 9,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 74,5 % tržeb, u 14,4 % za nízkou a u 11,1 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 28,7 % tržeb, poklesla u 5,8 % podniků a u podniků s 65,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 29,6 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 5,6 % a neměnnost podniků se 64,8 % tržeb.

Zásoby se podle respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 84 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,7 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 8,3 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90,6 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání **ekonomické situace** pro příští tři měsíce jsou nepatrně vyšší než v říjnu, pro příštích šest měsíců jsou nižší. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 19,1 % a zhoršení respondenti se 4,2 % tržeb, beze změny 76,7 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 20,7 % respondentů, u 4,8 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 74,5 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích šest měsíců respondenti s 13,3 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 5 % a respondenti představující 81,7 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 79,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 14,4 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 5,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 64,6 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 24,2 % a se snížením respondenti s 11,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 23,8 % tržeb, snížení očekává 11,7 % respondentů a neměnnost 64,5 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 19,6 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 71,4 % za celý soubor a snížení exportu očekává 9 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 22,4 % tržeb, pokles respondenti s 10,3 % tržeb a respondenti se 67,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 17,1 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 74,3 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 8,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 19,4 % respondentů zvýšení dovozu, 9,7 % snížení a 70,9 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 75,6 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 18,3 % a nedostatečné u podniků s 6,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 73,5 % tržeb, více než dostatečné u 19,6 % a nedostatečné u 6,9 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zlepšení **výrobní činnosti** i **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 24,4 % tržeb, se snížením počítá 10,1 % respondentů a respondenti se 65,5 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 24,5 % tržeb, neměnný vývoj 64,1 % respondentů a pokles výroby 11,4 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 16,2% počtu zaměstnanců. Respondenti se 63,8 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 20 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 14,6 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 4 % tržeb a s neměnností u 81,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 13,8 % tržeb, snížit u 4,6 % tržeb a 81,6 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,1 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 11,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 89,1 % počtu respondentů, u 6,1 % se zlepší a u 4,8 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7 % a snížení 17,6 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,4 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** vyplývá, že pro rok 2010 předpokládají respondenti stagnaci na úrovni předchozího roku a pro rok 2011 meziroční růst investic o zhruba 7 %, což však ještě nevyrovná pokles investic o pětinu indikovaný průzkumem pro rok 2009. Investice se navíc budou až ze tří čtvrtin týkat jen obnovy výrobních zařízení, méně pak rozšíření výrobních kapacit a pořízení technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově meziměsíčně dále zvýšilo (v listopadu o 3 body); oproti nízkým hodnotám v minulém roce je o 23,7 bodů vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné **ekonomické situace** v listopadu oproti minulému měsíci mírně zlepšilo, nízké hodnocení **celkové poptávky** se však dále snížilo. V listopadu hodnotilo 35,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 53,9 % jako uspokojivou a 10,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 7,7 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 21 % respondentů a u ostatních (se 71,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 46,5 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 53,3 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 16,5 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou vyšší než v říjnu, pro příštích **šest měsíců** jsou téměř stejná. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 75,8 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 4 % stavebních prací a zhoršení s 20,2 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 4,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 39,7 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 55,5 % respondentů.

Pro příští tři měsíce respondenti předpokládají ve srovnání se říjnem mírné zrychlení **stavební činnosti** při téměř stejné **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 1,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 44 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 54,2 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 47,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 1,9 % respondentů a snížení 50,8 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 70,5 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 57,8 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,2 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,7 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 27,3 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 41,5 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,2 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 2,8 % své produkce, neměnnost u 81,9 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 15,3 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32,8 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 22,5 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 48,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,1 % a snížení 11,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově v říjnu vlivem poptávky snížilo o 2,5 bodu na nejnižší hodnotu od června 1999; důvěra je také o 6,5 bodu nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v listopadu ve srovnání se říjnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 28 % respondentů, 60,2 % jako odpovídající sezóně a 11,8 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v listopadu zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 92,9 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,5 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 26,7 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 69,5 % tržeb a se 3,8 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 76,6 % respondentů, 15,7 % očekává růst a 7,7 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 86,9 % tržeb, 4,6 % předpokládá pokles a 8,5 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou výrazně vyšší než v říjnu, a vyšší jsou i pro období příštích **šesti měsíců**. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 43,3 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 52,7 % žádné změny nepředpokládají a 4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně zvýšilo o 1,3 bodu a v meziročním srovnání je o 5,6 bodu vyšší než v listopadu 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v listopadu ve srovnání s říjnem mírně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 40,4 % respondentů jako dobrou, 56,2 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 3,4 % jako špatnou.

Hodnocení poptávky se mírně zvýšilo, její očekávání pro příští tři měsíce se mírně snížilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 23 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 71 % respondentů a 6 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 97,3 % respondentů, růst cen 1,3 % respondentů a 1,4 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 28,5 % respondentů, neměnnost 66,6 % a růst počtu zaměstnanců 4,9 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou vyšší než v říjnu, pro období příštích **šesti měsíců** jsou nepatrně nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se ve vybraných odvětvích služeb udržuje na relativně vysokých hodnotách z léta 2010; oproti minulému měsíci se snížilo o 1 bod, a v meziročním srovnání je o 10 bodů vyšší.